

VËSHTRIM PERIODIK MBI SEKTORIN FINANCIAR TË KOSOVËS

PËRMBAJTJA

Pjesa I

- Depozitat sipas maturitetit në sistemin bankar në Kosovë
- Kreditë sipas maturitetit në sistemin bankar
- Kreditë e reja

Pjesa II

- Lajme nga sektori bankar

DEPOZITAT SIPAS MATURITETIT NË SISTEMIN BANKAR NË KOSOVË

Në fund të muajit shkurt 2014 totali i depozitave në sistemin bankar ka arritur vlerën mbi 2.4 miliardë euro. Nga tabela e prezantuar mund të shihet se në kuadër të totalit të depozitave, pjesën më të madhe të tyre e përbëjnë depozitat e ekonomive familjare.

Depozitat e ekonomive familjare përbëjnë 68.9% të gjithsej depozitave. Sistemi bankar në Kosovë burim kryesorë të të hyrave i ka depozitat e kësaj kategorie, pra të ekonomive familjare.

Në kuadër të gjithsej depozitave, një shumë të konsiderueshme të tyre e përbëjnë edhe depozitat e korporatave tjera jo-financiare. Depozitat e kësaj kategorie kanë arritë vlerën 323.2 milionë euro që paraqet 7.54% të gjithsej depozitave.

Një burim të rëndësishëm të depozitave paraqesin edhe depozitat e personave jo-rezidentë që në total kapin vlerën mbi 102 milionë euro. Krahasuar me totalin e depozitave, jo-rezidentët përbëjnë 4.1% të gjithsej depozitave.

Depozitat sipas maturitetit (shkurt 2014)

Nr. Sektori	Depozita në jo-euro	Depozita të transferueshme	Depozita të kursimit	Depozita tjera						Total
				Deri 1 muaj	1-3 muaj	3-6 muaj	6-12 muaj	1-2 vite	Mbi 2 vite	
1 Qeveria		0.6	0.1	0.1	-	-	1.0	-	-	1.8
2 Korporatat tjera depozituese		5.1	-	-	-	-	-	-	0.7	5.8
3 Ndërmjetësit tjerë financiarë		1.9	0.8	1.0		1.6	7.1	0.1	0.4	12.9
4 Kompanitë e sigurimit		5.9	-	1.9	0.4	4.9	33.7	13.1	12.0	71.7
5 Fondet Pensionale		0.8	10.5	-	-	-	4.2	0.2	0.3	16.1
6 Ndhmësit Financiar		0.2	-	-	-	-	0.3	-	-	0.4
7 Korporatat publike jo-financiare		10.7	0.2	4.4	6.5	22.0	1.3	1.0	12.2	58.4
8 Korporatat tjera jo-financiare		243.4	7.0	8.0	1.3	2.1	48.5	6.9	6.0	323.2
9 Ekonomitë familjare		466.6	365.3	6.4	15.6	23.3	440.0	191.5	173.8	1682.5
10 OJSHEF		25.1	0.1	-	-	0.1	1.9	-	1.7	28.9
11 Jo-rezidentët		59.0	13.6	-	0.2	0.2	16.7	5.2	7.1	102.1
12 Depozitat në jo-euro	135.0	-	-	-	-	-	-	-	-	0.0
Total	135.0	819.4	397.7	21.6	24.0	54.1	554.7	218.0	214.2	2438.8

Tab. 1 | Burimi: BQK – Depozitat në euro sipas maturitetit (shkurt, 2014)

Kompanitë e sigurimit si dhe korporatat publike jo-financiare përbëjnë poashtu një vlerë të rëndësishme në kuadër të gjithsej depozitave. Më saktësisht kompanitë e sigurimit përbëjnë 2.9% të gjithsej depozitave, përderisa 2.3% e përbëjnë korporatat publike jo-financiare.

Nga totali i depozitave të sistemit bankar, 33.5% janë depozita të transferueshme, 16.3% janë depozita të kursimit, përderisa 44.5% janë depozita të afatizuara. Depozitat në valutë jo-euro përbëjnë 5.5% të totalit të tyre. Pjesa më e madhe e depozitave të afatizuara e përbëjnë ato me afat prej 6-12 muajë apo 22.7% të gjithsej depozitave. Depozitat me afat maturimi prej 1-2 vjet përbëjnë 8.9% të gjithsej depozitave, përderisa ato mbi 5 vjet me afat maturimi e përbëjnë 8.7%.

Sistemi bankar në Kosovë me këtë nivel, përkatësisht strukturë të depozitave, ku pjesën më të madhe të depozitave e ka të transferueshme, duke shtuar depozitat e kursimit dhe ato të afatizuara prej 6-12 muajë, tregon se sistemi bankar nuk mund të jap kredi me afat të gjatë maturimi.

“Nga totali i depozitave të sistemit bankar, 33.5% janë depozita të transferueshme, 16.3% janë depozita të kursimit, përderisa 44.5% janë depozita të afatizuara. Pjesa më e madhe e depozitave të afatizuara e përbëjnë ato me afat prej 6-12 muajë apo 22.7% të gjithsej depozitave.”

KREDITË SIPAS MATURITETI

Kreditë sipas maturitetit (shkurt 2014)

Nr. Sektori	Kredi në jo-euro	Kreditë sipas maturitetit					Total
		Deri 1 vit	1-2 vite	2-5 vite	5-10 vite	Mbi 10 vite	
1 Ndërmjetësit tjerë financiarë	-	3.8	0.1	12.9	-	-	16.7
2 Kompanitë e sigurimit	-	2.0	0.3	-	-	-	2.4
3 Korporatat publike jo-financiare	-	0.1	-	-	0.1	-	0.2
4 Korporatat jo-financiare	-	366.5	90.5	474.9	243.1	15.1	1,190.0
5 Ekonomitë familjare	-	60.1	32.7	216.3	212.7	37.6	559.3
6 OJSHEF	-	-	0.1	0.3	0.2	-	0.6
7 Korporatat tjera jo-depozitare	-	-	0.1	2.2	16.7	0.1	19.1
8 Korporatat tjera jofinanciare	5.9	-	-	-	-	-	5.9
Total	5.9	432.4	123.7	706.6	472.9	52.8	1,794.2

Tab. 2 | Burimi: BQK – Kreditë në euro sipas maturitetit (shkurt, 2014)

Në muajin shkurt 2014 vlera totale e kredive të lëshuara nga sektori bankar arriti në 1.79 miliardë euro.

Pjesa më e madhe e kredive të lëshuara nga sektori bankar kanë maturitet prej 2 deri në 5 vite, që në gjithsej totalin e kredive të lëshuara e përbëjnë 39.3%.

Kreditë e lëshuara me afat maturimi prej 5 deri në 10 vite përbëjnë 26.3% të gjithsej kredive të lëshuara, kurse 24% e përbëjnë kreditë me afat maturimi deri në një vit.

Në kuadër të kredive të lëshuara për ekonomitë familjare, pjesa më e madhe e kredive kanë afat maturimi prej 2-5 vite dhe që përbën 38.6% të gjithsej kredive të lëshuara për ekonomitë familjare, përderisa 38% janë kredi me afat maturimi 5-10 vite.

Edhe tek korporatat jo-financiare kreditë e lëshuara me maturitet prej 2-5 vite përbëjnë pjesën më të madhe, respektivisht 39.9% të gjithsej kredive të lëshuara për këto korporata, përderisa 30.7% kanë afat maturimi deri në një vit.

KREDITË E REJA

Gjatë muajit shkurt 2014 janë lëshuar gjithsej 57.8 milionë euro kredi të reja, prej të cilave 36 janë lëshuar për korporata jo-financiare, përderisa 21.8 janë lëshuar për ekonomi familjare. Nga totali i kredive të reja të lëshuara për këtë periudhë, 27% e tyre kanë afat maturimi prej 1-5 vite.

Kreditë e reja (shkurt 2014)

Përshkrimi	Kreditë investuese			Kreditë jo-investuese			Kredit me kushte favorizuese	Total
	Deri 1 vit	1-5 vite	Mbi 5 vite	Deri 1 vit	1-5 vite	Mbi 5 vite		
Korporatat jo financiare	0.7	13.6	3.0	2.6	8.6	1.2	6.3	36.0

Përshkrimi	Kreditë konsumuese	Kreditë Hipotekare			Kredit me kushte favorizuese	Kredi tjera	Total
		Deri 1 vit	1-5 vite	Mbi 5 vite			
Ekonomitë familjare	15.4	-	2.1	1.6	1.8	0.9	21.8

Tab. 3 | Burimi: BQK – Kreditë e reja (shkurt, 2014)

KREDITË SIPAS AKTIVITETI EKONOMIK

Kreditë sipas aktivitetit ekonomik

Viti	Bujqësia	Minierat	Prodhimi	Energjetika	Ndërtimtaria	Tregtia	Hotelet & Restaurantet	Tregti tjetër	Shërbime tjera	Total
Shkurt 2014	45.3	20.7	135.1	16.7	114.0	643.5	47.8	19.5	169.0	1211.5
Shkurt 2013	44.7	15.6	135.5	14.3	126.3	640.3	40.3	22.8	159.4	1199.2
Shkurt 2012	39.4	17.8	131.7	14.1	126.5	605.5	39.6	25.6	147.7	1147.9
Shkurt 2011	37.6	12.5	128.4	12.3	115.3	542.2	38.9	21.7	137.4	1046.2
Shkurt 2010	38.1	13.5	132.9	9.2	98.8	456.7	37.4	24.8	107.6	918.9

Tab. 4 | Burimi: BQK – Kreditë sipas aktivitetit ekonomik (shkurt, 2014)

Sipas aktivitetit të tyre ekonomik janë lëshuar gjithsej 1.2 miliardë euro kredi deri në fund të muajit shkurt 2014. Nga totali i kredive të lëshuara, pjesën më të madhe të kredive e përbëjnë kreditë e lëshuara për tregti prej 53.1%. 3.7% e gjithsej kredive të lëshuara sipas aktivitetit ekonomik e përbëjnë ato që janë lëshuar për sektorin e bujqësisë.

Është e rëndësishme të pohohet se kreditë bujqësore në vlera reale kanë shënuar rritje të vazhdueshme, megjithëse në mënyrë graduale, përderisa pjesëmarrja e tyre në kuadër të totalit të kredive të lëshuara sipas aktivitetit ekonomik ka mbetur afërsisht e njëjtë.

Prodhimtaria është një sektor tjetër i rëndësishëm si për zhvillimin ekonomik në vend dhe poashtu edhe në përbërjen e kredive të lëshuara në kuadër të sektorit bankar.

KREDITË SIPAS SEKTORËVE

Nga kreditë e lëshuara të sektorit bankar deri në muajin shkurt 2014, 66.3% e përbëjnë kredi të lëshuara për korporatat jo-financiare. Është rëndësishme që të theksohet se përbërja e njëjtë e këtyre kredive në kuadër të gjithsej kredive ka qenë afërsisht e njëjtë edhe në vitet që kemi lënë pas.

Ekonomitë familjare vazhdojnë të kenë pjesëmarrje të konsiderueshme në kuadër të gjithsej kredive të lëshuara me 31.1% në vitin 2014. Edhe tek këto lloj kredie të lëshuara, përbërja ka qenë afërsisht e njëjtë në kuadër të gjithsej kredive në krahasim me vitet e kaluara.

Kreditë sipas sektorëve 2010-2014

Nr. Sektori	Shkurt 2014	Shkurt 2013	Shkurt 2012	Shkurt 2011	Shkurt 2010
1 Ndërmjetësit tjerë financiarë	16.7	16.1	14.6	7.6	1.5
2 Kompanitë e sigurimit	2.4	3.0	1.5	2.9	0.8
3 Korporatat publike jo-financiare	0.2	0.4	1.3	0.3	7.5
4 Korporatat jo-financiare	1,190.0	1,176.9	1,130.7	1,032.6	907.6
5 Ekonomitë familjare	559.3	540.9	504.6	436.0	377.4
6 OJSHEF	0.6	0.4	0.8	0.1	0.2
7 Korporatat tjera depozitare	-	-	1.0	1.0	1.0
8 Korporatat tjera jo-depozitare	19.1	20.9	31.1	0.7	-
9 Korporatat tjera jofinanciare	5.9	7.0	6.6	2.7	1.5
Total	1,794.2	1,765.6	1,692.2	1,483.9	1,297.5

Tab. 5 | Burimi: BQK – Kreditë sipas sektorëve ekonomik (shkurt, 2014)

Një trend i tillë rritës i kreditimit i sektorit financiar nëpër vite tregon qëndrueshmëri dhe stabilitet financiar gjë që është një prej faktorëve më të rëndësishëm mbi sigurinë dhe efikasitetin e një ekonomie.

PJESA II LAJME NGA SEKTORI BANKAR QË SHËNUAN MUJIN MARS

Shoqata e Bankave të Kosovës takohet me misionin e FMN-së

Në vazhden e takimeve të misionit të Fondit Monetar Ndërkombëtar (FMN) në Kosovë, më datën 27 mars 2014, u mbajt një takim në mes të Shoqatës së Bankave të Kosovës (SHBK)

dhe anëtarëve të saj, bankat komerciale në Kosovë, dhe misionit të FMN-së që po viziton Kosovën këto ditë. Drejtori ekzekutiv i Shoqatës së Bankave të Kosovës Z. Petrit Balijsa, tha se “Në këtë takim u diskutuan çështje me rëndësi për industrinë bankare ku është konkluduar se industria bankare është stabile dhe ka likuiditet të mjaftueshëm por njëkohësisht kemi ngritur shqetësimet tona në lidhje me ngecjet e gjyqësorit në lidhje me trajtimin lëndëve bankare dhe ekzekutimin e kontratave gjë që lidhet me riskun e lartë në Kosovë ku kemi mbi 10,000 lëndë të papërfunduara”. Fondi Monetar Ndërkombëtar (FMN) në këtë takim u përfaqësua nga përfaqësuesi rezident i FMN-së për Kosovë, zt. Jose Sulemane, znj. Pamela Madrid, ekonomiste e lartë e Departamentit Evropian, dhe zt. Jacques

Miniane, shef i misionit të FMN-së për Kosovën, Departamenti Evropian. Zt. Petrit Balijs, shtoi duke thënë se ky takim është mjaft i rëndësishëm për industrinë bankare dhe se takime dhe diskutime të tilla janë gjithnjë të frytshme dhe japin rezultate të mira në të ardhmen. Në këtë takim ishin prezent edhe të gjithë kryeshefët ekzekutiv të bankave komerciale që operojnë në Kosovë, anëtarë të SHBK-së. (Shoqata e Bankave të Kosovës, 27 mars 2014)

Kosova rrezikon programin e ri me FMN-në

Përfaqësuesit e Fondit Monetar Ndërkombëtar (FMN) kanë shprehur shqetësimet e tyre për vendimet e fundit të Qeverisë së Kosovës. Ata gjatë takimit të djeshëm, që kishin me kryeparlamentarin Jakup Krasniqi, kanë reaguuar lidhur me këto vendime, që janë marrë në prag të zgjedhjeve parlamentare. “Përfaqësuesit e FMN-së kanë shprehur shqetësim për tri çështje për vendimin e Qeverisë për rritjen e pagave, i cili, sipas tyre, nuk është në përputhje me rritjen ekonomike, po ashtu edhe për miratimin e Ligjit për veteranët e luftës, ku kanë vërejtje se si ligji është miratuar pa u ditur numri i përfituesve, ndërsa për shpalljen e fituesit për ndërtimin e autostradës Prishtinë-Shkup, ata thanë se ky projekt rrezikon stabilitetin financiar në vend”, ka treguar burimi i gazetës ‘Kosova Sot’. (Kosova Sot, 26 mars 2014)

Nënshkruhet kontrata kolektive

Kryeministri i Kosovës, Hashim Thaçi dhe përfaqësues të OEK, AKB-së, BSPK-së dhe KES-it, kanë nënshkruar kontratën e përgjithshme kolektive, e cila përcakton të drejtat, obligimet dhe përgjegjësinë e punëdhënësit dhe punëmarrësit. Kryeministri Thaçi, pas nënshkrimit të kësaj kontrate pohoi se kjo marrëveshje ka rëndësi të veçantë pasi që rrit stabilitetin e punëtorëve në vendin e tyre të punës. Ai po ashtu tha se Qeveria e Kosovës do të jetë garantuese e zbatimit të kësaj marrëveshjeje, transmeton Kosovapress. “Nga kjo marrëveshje e cila ka dobi të madhe do të përfitojnë punëdhënësit dhe punëmarrësit dhe se do ta përmirësojë klimën e tregut në vend”, ka deklaruar kryeministri. (Koha Ditore, Telegrafi, Zëri, Tribuna, 19 mars 2014)

Banka Evropiane, e interesuar t'i ndihmojë bizneset

Konferenca “Financim më të mirë për bizneset”, organizuar nga Banka Evropiane për Investime, ka mbledhur një numër të madh të investitorëve vendorë dhe të huaj, si dhe përfaqësues të bizneseve. Aty u diskutua për mbështetjen e projekteve, për tërheqjen e investitorëve dhe detaje tjera për përmirësimin e mjedisit të biznesit. Besim Beqaj, ministër i Financave, thotë se Kosova si një shtet i ri, nuk qëndron keq,

sidomos në investimet në infrastrukturë. Zëvendës-presidenti i Bankës Evropiane për Investime, Dario Scannapeco, ka thënë se në këtë konferencë do të tregohet se si të përdoren dhe se si të promovohen së bashku financimin më të mirë për bizneset në Kosovë. Kryeministri i Kosovës, Hashim Thaçi, ka thënë ndërkaq se Qeveria e Kosovës ka përmirësuar mjedisin afariste dhe ka ngritur normat ligjore të rritjes ekonomike deri në 4.5 për qind. (Telegrafi, 19 mars 2014)

Bankat komerciale në Kosovë do të transmetojnë kreditë e Bankës Evropiane për Investime

Banka Evropiane për Investime pritet të mbështesë Kosovën me kredi, që, sipas ministrit të Financave, Besim Beqaj, janë kredi me kushte të volitshme. Kreditë e kësaj banke nuk do të jepen direkt për bizneset private, por do të kalojnë nëpërmjet atyre bankave komerciale që operojnë në Kosovë, e që janë të interesuara të bashkëpunojnë me Bankën Evropiane për Investime. Deri tani një marrëveshje për bashkëpunim e ka nënshkruar vetëm një bankë në Kosovë, por, sipas Beqajt, këtë do të mund ta bënin të gjitha bankat komerciale që janë të interesuara. Beqaj ka thënë se bankat do të jenë të obliguara ta respektojnë marrëveshjen që do të

të bëjnë me Bankën Evropiane për Investime, dhe se kreditë do t'i transmetojnë në bazë të asaj marrëveshjes. Ky bashkëpunim është vazhdimësi e marrëveshjes kornizë të nënshkruar në mes të Bankës Evropiane për Investime dhe Kosovës në qershor të vitit të kaluar. Ndërkohë që pritet të shtyjë përpara edhe ndërtimin e hekurudhave dhe rrugën Prishtinë-Pejë. Zëvendës-presidenti i Bankës Evropiane për Investime, Dario Scannapieco, ka thënë se Banka Evropiane për Investime është e përkushtuar për të mbështetur ekonominë e Kosovës. (Koha Ditore, Tribuna – 18 mars 2014)

Unioni Bankar evropian në rrezik

Planet e Europës për krijimin e unionit bankar janë vënë në rrezik për shkak të mosmarrëveshjeve në lidhje me sistemin e mbylljes së bankave që mund të falimentojnë. Gjermania po kundërshton presionin e Parlamentit Evropian dhe kërkon një modernizim të vendimmarrjes të mbikëqyrësit të vetëm dhe një forcim të fondit që do të financojë koston e mbylljes së bankave. Zyrtarë të lartë të përfshirë në bisedime shprehën skepticizmin e tyre për të kapërcyer hendekun midis palëve dhe për të arritur një marrëveshje deri në fund të këtij muaji. Edhe Parlamenti Evropian po tregon pak sinjale se mund të heqë dorë nga kërkesat kryesore. (Kosova Sot, Telegrafi, 13 mars 2014)

Përgatitur nga:
Petrit Balijs, Drejtor Ekzekutiv dhe
Kreshnik Kosumi, Zyrtar për Politika dhe
Statistika
Shoqata e Bankave të Kosovës